

พ. ๑๑๐
วันที่ ๑๑ มี.ค. ๕๙
เวลา ๑๐.๐๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รหัสเรื่อง : ส19429
รับที่ : ๘4515/59
วันที่ : 21 มี.ค. 59 เวลา : 9:50

ที่ กษ ๐๒๐๔/ ๑๕๙๙

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม.๑๐๒๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๙

เรื่อง การเข้าร่วมโครงการขจัดความหิวโหย (Zero Hunger Challenge: ZHC) ของประเทศไทย

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่องการเข้าร่วมโครงการขจัดความหิวโหย (Zero Hunger Challenge: ZHC) ของประเทศไทย มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอ คณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

โครงการขจัดความหิวโหยเป็นโครงการที่นาย Ban Ki-Moon เลขาธิการสหประชาชาติ เป็นผู้ริเริ่ม ในระหว่างการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๑๒ (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCSD) หรือ Rio+20 ณ นครรีโอเดจาเนโร สาธารณรัฐบราซิล โดยในเอกสาร The Future We Want ซึ่งเป็นผลลัพธ์การประชุมดังกล่าว ในบทที่ ๕ Framework for action and follow-up ได้กำหนดกรอบงานและการติดตามในเรื่องสำคัญ คือ การขจัดความยากจน ความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ และการเกษตรอย่างยั่งยืน สำหรับภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ได้มีการเปิดตัวโครงการดังกล่าวในระหว่างการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสังคมแห่งสหประชาชาติ หรือ เอสแคป ครั้งที่ ๖๙ เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๕๖ ณ กรุงเทพมหานคร

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินงานโครงการดังกล่าว สำหรับประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ หรือ เอฟ เอ โอ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ หรือ ยู เอ็น ดี พี และ เอสแคป ได้จัดทำกรอบแนวทางการดำเนินงาน เพื่อการบรรลุเป้าหมายของโครงการในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก

ปัจจุบันประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกที่เข้าร่วมโครงการขจัดความหิวโหย ได้แก่ ติมอร์-เลสเต ซึ่งเป็นประเทศแรกที่เปิดตัวเข้าร่วมโครงการฯ โดยผูกพันที่จะจัดสรรงบประมาณ ร้อยละ ๑๐ ของทุกปี เพื่อการบรรลุเป้าหมายโครงการ นอกจากนี้ ยังมีเมียนมาร์ สปป.ลาว กัมพูชา เนปาล และเวียดนาม ที่ได้ประกาศเข้าร่วมโครงการนี้แล้ว ในขณะที่ประเทศกัมพูชา อินเดีย และศรีลังกา ยังอยู่ในกระบวนการจัดทำร่าง แผนปฏิบัติการ ส่วนอินโดนีเซีย ปากีสถาน และฟิลิปปินส์ อยู่ระหว่างการพิจารณาเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

/สำนักงาน...

สำนักงาน เอฟ เอ โอ ประจำภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ได้มีหนังสือขอให้ประเทศไทยพิจารณาเข้าร่วมโครงการขจัดความหิวโหย เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ โดยยินดีให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ เช่น การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับประเทศ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

การเข้าร่วมโครงการขจัดความหิวโหยของประเทศไทยเป็นเรื่องที่เข้าข่ายต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) และระเบียบว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ กำหนดไว้ว่า เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย กำหนดให้ต้องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติและของ เอฟ เอ โอ ประเทศไทยจึงควรมีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการร่วมกันขจัดความยากจนและความหิวโหยของโลก ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ ๒ (Zero Hunger) ของวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ซึ่งประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยได้ให้การรับรอง เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

นาย Jose Graziano da Silva ผู้อำนวยการใหญ่ เอฟ เอ โอ ได้มีหนังสือกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นทูตพิเศษ (Special Ambassador) ในด้านขจัดความหิวโหย โดยได้ตระหนักว่า พระองค์ทรงอุทิศพระวรกายอย่างมิรู้เหน็ดเหนื่อยในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจเพื่อขจัดความหิวโหยและภาวะทุพโภชนาการในเด็ก ทั้งในประเทศไทยและประเทศอื่นๆ สนับสนุนการเพิ่มผลผลิตอาหารและรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย ตลอดจนการป้องกันมิให้เกิดการสูญเสียอาหาร นอกจากนี้ยังทรงมีบทบาทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขจัดความหิวโหย เช่น การเสด็จฯ เข้าร่วมพิธีเปิดโครงการขจัดความหิวโหยของติมอร์ – เลสเต เป็นต้น ทั้งนี้ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงตอบรับคำกราบบังคมทูลเชิญแล้ว ดังนั้น การเข้าร่วมโครงการฯ ของประเทศไทย นอกจากช่วยเหลือประชาชนให้พ้นจากความหิวโหยและภาวะทุพโภชนาการแล้ว ยังเป็นการสนับสนุนการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะทรงเป็นทูตพิเศษ ของ เอฟ เอ โอ ต่อไป

๔. สำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ โครงการขจัดความหิวโหยเป็นโครงการที่มุ่งเน้นขจัดความหิวโหยไม่เพียงแต่ทางกายภาพเท่านั้น แต่หมายรวมถึงภาวะทุพโภชนาการหรือภาวะขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย เช่น การขาดโปรตีนและอาหารที่ให้พลังงาน การขาดวิตามินและเกลือแร่ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มคนยากจน เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ โครงการนี้มีเป้าหมาย ๕ ประการ ที่จะต้องบรรลุให้ได้ภายใน พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

(๑) การเข้าถึงอาหารได้ร้อยละ ๑๐๐ ตลอดทั้งปี

ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงอาหารที่จำเป็นได้ตลอดเวลา ผ่านทางระบบการผลิตอาหารและการเกษตรที่ยั่งยืน เน้นเรื่องโภชนาการ การตลาด การจ้างงานที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม การคุ้มครองทางสังคม การป้องกันความเสี่ยงเรื่องการขาดแคลนอาหาร และการให้ความช่วยเหลือด้านอาหาร การเพิ่มผลผลิตของผู้ผลิตท้องถิ่นผ่านการตลาดที่มีระบบการจัดการอย่างดีและเป็นธรรม มีนโยบายการค้าทั้งระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระหว่างประเทศ มีการป้องกันการผันผวนของราคาอาหาร

(๒) การหยุดภาวะแคระแกร็นในเด็กอายุต่ำกว่า ๒ ปี

บรรลุเป้าหมายที่สามารถทำให้เด็กในระยะตั้งแต่ที่มารดาเริ่มตั้งครรภ์ไปจนถึงเด็กมีอายุครบ ๒ ปี ได้รับอาหาร สารอาหารที่ครบถ้วนและเพียงพอ โดยได้รับการสนับสนุนจากระบบดูแลสุขภาพ

ที่คำนึงถึงเรื่องภาวะโภชนาการเป็นหลัก ได้บริโภคน้ำสะอาด มีการให้การศึกษาเกี่ยวกับโภชนาการเฉพาะด้าน รวมถึงการเพิ่มศักยภาพของสตรีเพื่อสนับสนุนโครงการเกี่ยวกับการโภชนาการที่ดีขึ้น

(๓) ระบบอาหารทั้งหมดมีความยั่งยืน

เกษตรกร ธุรกิจการเกษตร สหกรณ์ ภาครัฐ ภาคแรงงาน ภาคประชาสังคม สามารถตั้งมาตรฐานสำหรับระบบอาหารที่ยั่งยืนและตรวจสอบได้ ส่งเสริมและให้รางวัลกับการเกษตรที่สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ มีการจัดทำนโยบายที่เชื่อมโยงงานทุกด้านเข้าด้วยกัน (ด้านพลังงาน การใช้ประโยชน์จากที่ดิน น้ำ อากาศ) และมีการจัดการเรื่องธรรมาภิบาลการใช้ที่ดิน การประมง และป่าไม้อย่างเป็นธรรม

(๔) ผลผลิตและรายได้ของเกษตรกรรายย่อยเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๐๐

โดยการลดความยากจนและเพิ่มความอยู่ดีกินดีในชนบท ผ่านการส่งเสริมเรื่องงานที่มีคุณค่า การเพิ่มรายได้สำหรับเกษตรกรรายย่อย ชาวประมง ผู้เลี้ยงสัตว์ เกษตรกรรุ่นใหม่ องค์กรเกษตรกรชนพื้นเมือง มีการสนับสนุนการทำวิจัยและสิ่งประดิษฐ์ด้านการเกษตร ปรับปรุงการครอบครองที่ดิน การเข้าถึงทรัพยากรธรรมชาติ การลงทุนด้านการเกษตร และขบวนการผลิตมีความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ การพัฒนาตัวชี้วัดที่หลากหลายสำหรับความอยู่ดีกินดีและความสามารถในการปรับตัวของประชาชน

(๕) การลดจำนวนการสูญเสียอาหารให้เป็นศูนย์

ลดการสูญเสียอาหารในกระบวนการจัดเก็บและขนส่งให้เหลือน้อยที่สุด รวมถึงการทิ้งอาหารของผู้ประกอบการค้าปลีกและผู้บริโภค ให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเรื่องฉลากที่เหมาะสม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ผลิต ผู้ค้าปลีก ผู้บริโภค เรื่องการลดการสูญเสียอาหาร มีการให้แรงจูงใจด้านการเงินการใช้เทคโนโลยีในประเทศ และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคให้การสูญเสียอาหารเป็นศูนย์

๔.๒ กรอบแนวทางการดำเนินงานในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกภายใต้เป้าหมายหลัก ๕ ประการ มีดังนี้

(๑) การเข้าถึงอาหาร: การทำการเกษตรและระบบอาหารอย่างยั่งยืน สร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ผลิตในท้องถิ่นรวมถึงเกษตรกรรายย่อย โดยสนับสนุนให้ใช้การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม ป้องกันความผันผวนของราคาอาหารด้วยการดำเนินนโยบายทางการค้า การตลาดที่มีประสิทธิภาพ เปิดกว้างและยุติธรรม ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระหว่างประเทศ

(๒) การหยุดภาวะแคระแกร็นในเด็กอายุต่ำกว่า ๒ ปี: ส่งเสริมให้ทารกมีนมมารดาจนถึง ๒ ขวบ และส่งเสริมการผลิตอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการในท้องถิ่น มีระบบน้ำประปาที่สะอาด

(๓) ระบบอาหารทั้งหมดมีความยั่งยืน: ส่งเสริมแนวทางการทำเกษตรที่ยั่งยืน ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม จัดทำนโยบายที่เกี่ยวข้องระหว่างสาขา (อาทิ ความมั่นคงอาหาร อุตสาหกรรม การค้า พลังงาน การใช้ที่ดิน น้ำ และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ) ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยบูรณาการระบบการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้สอดคล้องกับการพัฒนาความยั่งยืน โดยคำนึงถึงระบบนิเวศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ

(๔) การเจริญเติบโตของรายได้และผลผลิตของเกษตรกรรายย่อยเพิ่มขึ้นเป็น ๒ เท่า: ลดความยากจนและปรับปรุงความเป็นอยู่ของคนในชนบทผ่านการเพิ่มรายได้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อย โดยนำหลักการบริหารจัดการที่ดิน ประมง และป่าไม้ อย่างรับผิดชอบในบริบทของความมั่นคงด้านอาหารมาประยุกต์ใช้ เพื่อหลีกเลี่ยงการยึดครองที่ดินและทรัพยากรอย่างไม่เป็นธรรม สนับสนุนงานวิจัยที่ส่งเสริมการเกษตรและอาหาร สนับสนุนความมั่นคงอาหารและสิทธิในการเข้าถึงอาหาร และส่งเสริมมาตรการที่สร้าง

ความเข้มแข็งและลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ รวมถึงปกป้องเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติอื่นๆ

(๕) การลดการสูญเสียและการทิ้งอาหารต้องให้เหลือศูนย์: ลดการสูญเสียและการทิ้งอาหารระหว่างการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา การขนส่ง การแปรรูป การขายปลีก และการบริโภคอาหารโดยผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ซึ่งรวมถึงผู้ผลิต ผู้ขายส่ง และผู้บริโภค ต้องร่วมมือกันในการลดการสูญเสียและการทิ้งอาหาร

๔.๓ แนวทางการดำเนินงานของประเทศไทย จะต้องจัดทำแผนปฏิบัติการในระดับประเทศที่สอดคล้องกับกรอบแนวทางการดำเนินงานของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ซึ่งเนื้อหาสาระสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์และความเหมาะสมของประเทศไทยและไม่มีผลผูกพันทางกฎหมาย โดย เอฟ เอ โอ จะให้ความช่วยเหลือในการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว และจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย และภาคประชาสังคม เป็นต้น

๕. ข้อเสนอ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณา ดังนี้

๕.๑ เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าร่วมโครงการขจัดความหิวไทย (Zero Hunger Challenge) โดยร่วมมือกับ เอฟ เอ โอ อย่างใกล้ชิด

๕.๒ มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินงาน โดยให้หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุน เพื่อขจัดความหิวไทยและการขาดแคลนอาหารให้บรรลุเป้าหมายภายใน พ.ศ. ๒๕๖๘

๕.๓ มอบหมายสำนักงบประมาณ สนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามแผนงานให้บรรลุวัตถุประสงค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(ฉัตรชัย สาริกัลยะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำนักการเกษตรต่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๑ ๙๓๑๒

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๙๙๖